

โคลงโลกนิติ

เรียบเรียงโดย ครูจันทิ์จุฑา อินทร์สุทธิ

สาระการเรียนรู้

๑. ประวัติผู้แต่ง
๒. ลักษณะคำประพันธ์
๓. เนื้อหา
๔. วิเคราะห์คุณค่าของโคลงโลกนิติ

โลกนิติ หรือโลกนิติ มาจากคำว่า
โลก (ป., ส.) สมาสกับคำว่า นิติ (ป., ส.)
โบราณจารย์ได้รวบรวมคำสอนนี้จากคัมภีร์
คำสอนของอินเดีย ซึ่งน่าจะเผยแพร่เข้ามา
ในไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัย

โคลงโลกนิติ เป็นวรรณคดีคำสอนที่มีเนื้อหาเป็นข้อคิดสอนใจเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เป็นพระนิพนธ์ของ**สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร** ซึ่งแต่งเป็น**โคลงสี่สุภาพ**โดยใช้การเปรียบเทียบในหลายด้านที่มีความไพเราะ มีเนื้อหาที่มีคุณค่าและเหมาะสม ควรให้นักเรียนได้ศึกษาเพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร

ประวัติผู้แต่ง

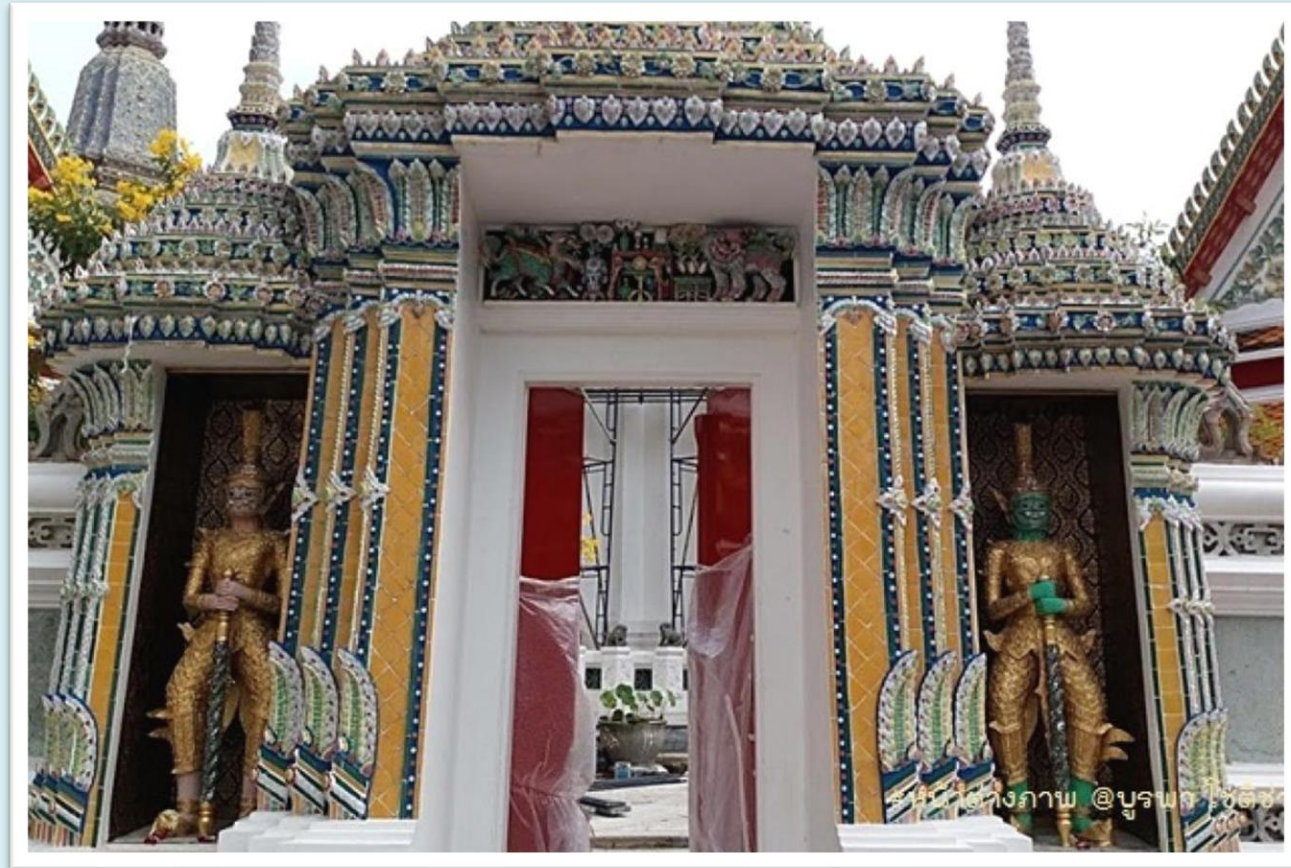
สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร พระนามเดิม คือ พระองค์เจ้าชายมั่ง เป็นพระโอรสในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยและเจ้าจอมมารดาเนียม ธิดาของเจ้าพระยาพระคลัง (หน)

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศรขึ้นเป็น "กรมหมื่นอดิศร" ทรงกำกับกรมพระอาลักษณ์ซึ่งเป็นกรมที่เกี่ยวกับการหนังสือ ในรัชกาลที่ ๓ โปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนขึ้นเป็น "กรมขุนอดิศร" ในรัชกาลที่ ๔ โปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนขึ้นเป็น "กรมสมเด็จพระเดชาดิศร" และโปรดเกล้าฯ ให้ทรงกำกับกรมนาด้วย

ประวัติผู้แต่ง

ผลงานชิ้นเอกของพระองค์ คือ ในสมัยรัชกาลที่ ๓ โปรดเกล้าฯ ให้รวบรวมโคลงโลกนิติที่ปราชญ์
อินเดียแต่งไว้แต่โบราณ มาชำระแก้ไขใหม่เพื่อจารึกลงในแผ่นหินไว้ ณ วัดพระเชตุพนฯ นอกจากนี้ยัง
ทรงพระนิพนธ์ **โคลงนิราศเสด็จไปทัพเมืองเวียงจันทน์** และ **คำฉันท์กล่อมพระโอรส**

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศรสิ้นพระชนม์ในสมัยรัชกาลที่ ๔ พระชันษา ๖๗ ปี
ทรงเป็นต้นสกุล **เดชาติวงศ์**

ปัจจุบันรูปยักษ์วัดโพธิ์เหลืออยู่เพียง ๒ คู่ คือ **ไมยราพกับแสงอาทิตย์** อยู่ทางด้านประตูทิศตะวันตก **เชียงใหม่** และ **สัทธาสุรกับพญาขร** อยู่ทางด้านประตูทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ส่วนซุ้มประตูด้านที่รื้อไปนั้น เดิมเป็น **ทศกัณฐ์กับสหัสเดชะ** ประตูทิศตะวันออกเฉียงเหนือ และ **อินทรีกับสุริยภาพ** ประตูทิศตะวันออก เชียงใต้

ยักษ์กายสีหงเสน (สีอิฐ-ชมพู) มีนามว่า **พญาสัตธาสูร**

ยักษ์กายสีเขียว นามว่า **พญาขร**

ยักษ์กายสีม่วงอ่อนนามว่า **พญาไมยราพณ์**

ยักษ์กายสีแดง นามว่า **พญาแสงอาทิตย์**

พญาสัตธาสูร

พญาขร

พญาไมยราพณ์

พญาแสงอาทิตย์

อุทยานลิลิตพระลอ อ.สอง จ.แพร่

เชื่อว่ามีการเมืองและภูมิประเทศจริงตามเนื้อเรื่องในพระลอ นักค้นคว้าและนักวิชาการทางวรรณคดีจำนวนหนึ่งซึ่งอยู่กรุงเทพฯ ราว ๗๐ ปีที่แล้ว (ก่อน พ.ศ.๒๕๐๐) ร่วมกันศึกษาค้นคว้าแล้วแปลความหมายด้วยข้อมูลจำกัด จากนั้นมีข้อสรุปเรื่องเวียงสองกับเวียงกาหลง ดังนี้

เวียงสอง (อ. สอง จ. แพร่) คือเมืองสรองของท้าวพิชัยพิชณุกร และเป็นเมืองกำเนิดของ**พระเพื่อนพระแพง**

เวียงกาหลง (อ. เวียงป่าเป้า จ. เชียงราย) เป็นเมืองกาหลง คือ **เมืองแมนสรวง** และมีแม่น้ำกาหลงที่**พระลอ** ทำพิธีเสียงน้ำแล้วข้ามไปเมืองสรองเพื่ออยู่กับพระเพื่อนพระแพง

TourOnThai.com

Photo - TourOnThai.com

<http://touron thai.com/วัดพระธาตุพระลอ-11000011.html>

วัดพระธาตุพระลอ อ.สอง จ.แพร่

TourOnThai.com

Photo - TourOnThai.com

<http://touron thai.com/วัดพระธาตุพระลอ-11000011.html>

Photo - TourOnThai.com

<http://touron thai.com/วัดพระธาตุพระลอ-11000011.html>

แพร่

ลักษณะคำประพันธ์

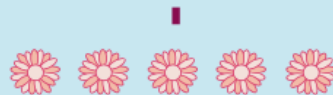
บาทที่ ๑

บาทที่ ๒

บาทที่ ๓

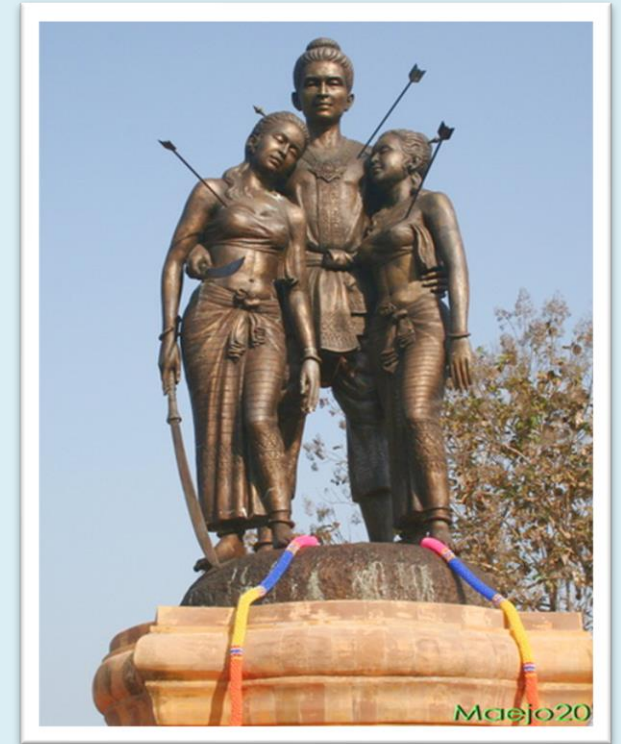
บาทที่ ๔

บทอาชยาน

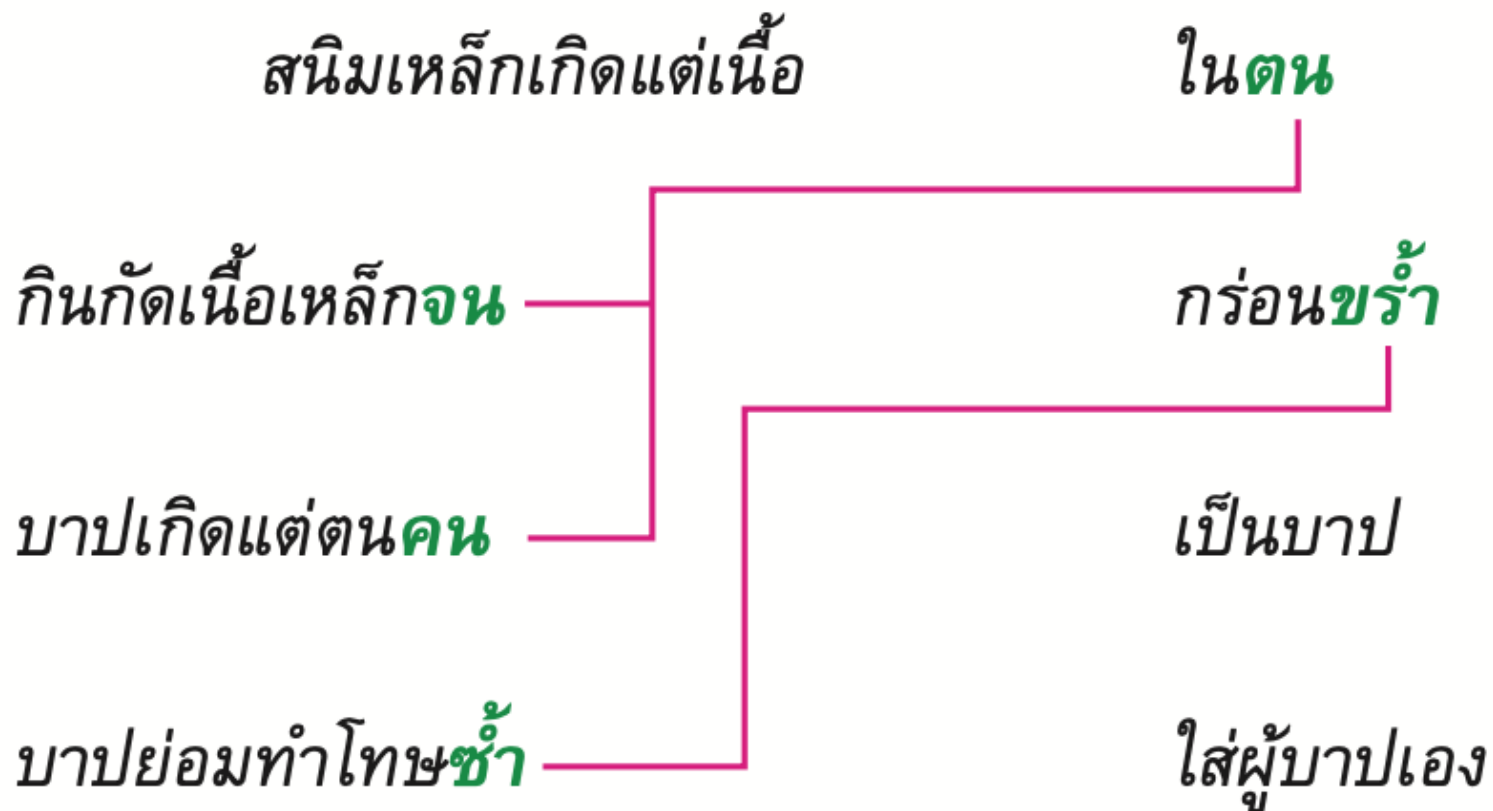
เสียงลือเสียงเล่าอ้าง
เสียงย่อมยอศไกร
สองเขือพีหลับไหล
สองพีคิดเองอ้า

อันใด พี่เอย
ทั่วหล้า
ลืมนั่น ฤาพี
อย่าได้ถามเพื่อ
(ลิลิตพระลอ)

ลักษณะคำประพันธ์

ตัวอย่าง

ลักษณะคำประพันธ์

โคลงโลกนิติแต่งเป็นโคลงสี่สุภาพ โคลง ๑ บท มี ๔ บาท ๑ บาท มี ๒ วรรค

๑ บท มี ๘ วรรค

บาทที่ ๑ และ ๓ วรรคหน้ามีวรรคละ ๕ คำ วรรคหลังมีวรรคละ ๒ คำ

(อาจมีคำสร้อยท้ายบาท ตำแหน่งละ ๒ คำ)

บาทที่ ๒ วรรคหน้ามี ๕ คำ วรรคหลังมี ๒ คำ

บาทที่ ๔ วรรคหน้ามี ๕ คำ วรรคหลังมี ๔ คำ

ลักษณะคำประพันธ์

รวมหนึ่งบทมี ๓๐ คำ (ถ้ารวมคำสร้อยด้วยเป็น ๓๔ คำ) ประกอบด้วยคำเอก (ใช้คำตายแทนได้) คำโท มีลักษณะบังคับ ดังนี้

๑. บังคับคำที่มีรูปวรรณยุกต์เอก ๗ คำ รูปวรรณยุกต์โท ๔ คำ ตามแผนผัง นอกจากนี้อาจสลับที่คำเอก-โทตรงคำที่ ๔ และ ๕ ของบาทที่ ๑ เป็นคำโท-เอกได้

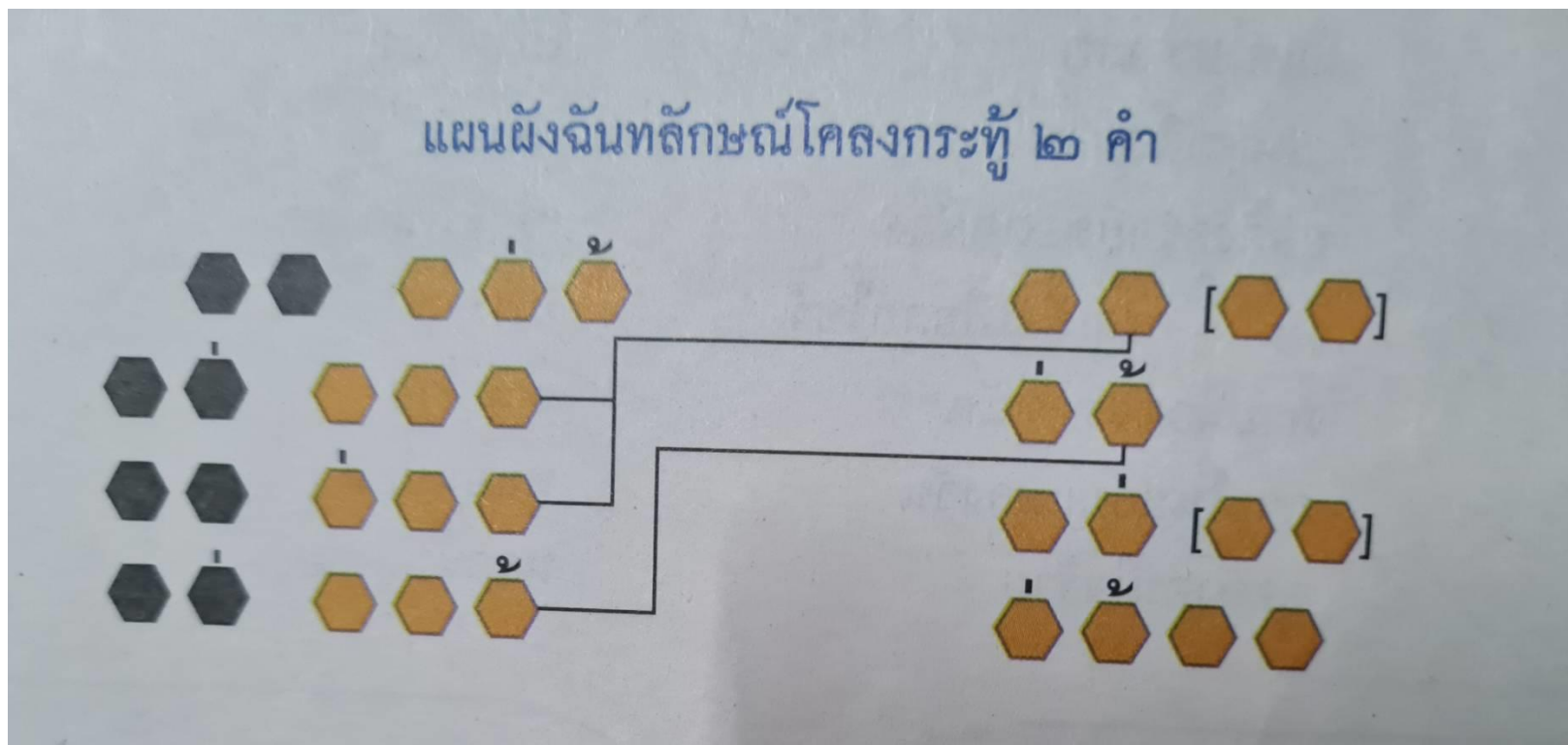
๒. บังคับสัมผัสตามแผนผัง ดังนี้

คำสุดท้ายของบาทที่ ๑ สัมผัสไปยังคำที่ ๕ ของบาทที่ ๒ และ ๓

คำสุดท้ายของบาทที่ ๒ สัมผัสไปยังคำที่ ๕ ของบาทที่ ๔

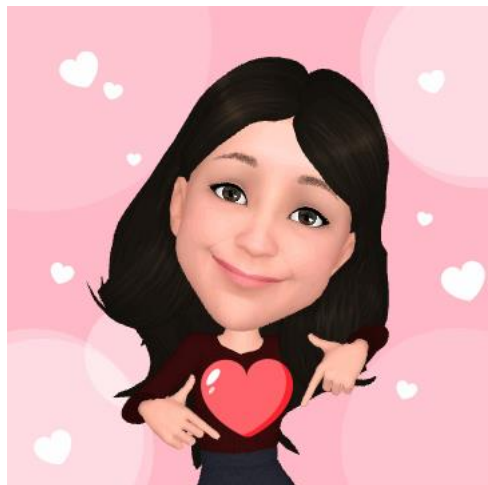
แผนผังโคลงกระทู้

ตัวอย่างโคลงกระทู้

เพื่อนกิน	สิ้นทรัพย์แล้ว	แหมงหนี
หาง่าย	หลายหมื่นมี	มากได้
เพื่อนตาย	ถ่ายแทนชี-	วาอาตม์
หายาก	ฝากผีไซ้	ยากแท้จักหา

เนื้อหา

โลกนิติ หรือ โลกนิติ หมายถึง หนังสือคำสอนที่เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของมนุษย์เป็นคัมภีร์คำสอนของอินเดียบอราณ เป็นที่มาของโคลงโลกนิติของไทยซึ่งมีหลายสำนวนที่นักเรียนจะได้เรียนเป็นโคลงโลกนิติสำนวนที่แพร่หลายมากที่สุด

เนื้อหา

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ปฏิสังขรณ์**วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม** และให้จารึกตำราต่าง ๆ ลงบนแผ่นศิลาประดับผนัง เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมความรู้เผยแพร่แก่ประชาชน จึงโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศรทรงรวบรวมและชำระโคลงโลกนิติสำนวนเก่า และทรงพระนิพนธ์ขึ้นใหม่บางโคลง โดยจารึกไว้ที่แผ่นศิลาประดับศาลาทิศ พระมณฑป ๔ หลัง

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

เนื้อหา

โคลงโลกนิติ เริ่มด้วยโคลงสี่สุภาพ ๒ บท เป็นโคลงนำเรื่องบอกความเป็นมาของการแต่งเรื่องต่อด้วยโคลงสุภาพจำนวน ๕๙๓ บท และจบลงด้วยโคลงสี่สุภาพ ๒ บท

ลักษณะเด่นของโคลงโลกนิติ คือ มีเนื้อหาเป็นคำสอนเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในสังคมมีสาระเป็นประโยชน์ บอกหลักอันควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติในการดำเนินชีวิต เช่น การคบเพื่อนความกตัญญูกตเวที การหมั่นศึกษาหาความรู้ การหมั่นทำความดี

พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓
ณ ลานพลับพลามหาเจษฎาบดินทร์ ถนนราชดำเนิน บริเวณเชิงสะพาน
ผ่านฟ้าลีลาศ

อัญชยมบรมนเรศเรือง	รามวงศ์
พระผ่านแผ่นไผททรง	สืบไท้
แสงยิงสิ่งสดับองค์	โอวาท
หวังประชาชนให้	อ่านแจ้งคำโคลง

ครรโลงโคลงโลกนิตินี้
มีแต่โบราณกาล
เป็นสุภาสิตสาร
กลดั่งสร้อยสอดคล้อง

นมนาน
เก่าพริ่อง
สอนจิต
เว้าไว้ในกรรณ

วิเคราะห์คุณค่าของโคลงโลกนิติ

โคลงโลกนิติ เป็นพระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร แต่งเป็นโคลงสี่สุภาพ มีเนื้อหาเป็นคำสอนเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในสังคม โดยใช้การเปรียบเทียบในหลายด้านทำให้เกิดคุณค่าแก่การศึกษาเรียนรู้ดังนี้

คุณค่าด้านเนื้อหา

๑. ให้ความรู้เรื่องพรรณไม้ เช่น ผลมะเดื่อ
ให้ความรู้ลักษณะของสัตว์ เช่น งู แมงป่อง ตาของ
เนื้อทราย

๕ ผลเดือเมื่อสุกไซ้
ภายนอกแดงดูฉั้น
ภายในย้อมแมลงวัน
จุดตั้งคนใจร้าย

มีพรรณ

ชาดบาย

หนอนบ่อน

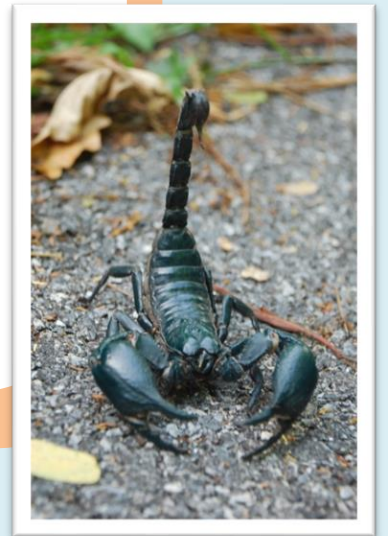
นอกนั้นดูงาม

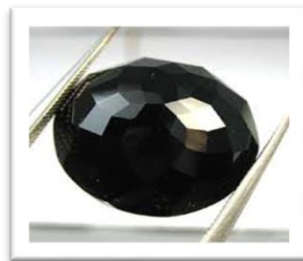

๒๒ นาคีมีพิษเพียง
เล็กน้อยทำเดโช
พิษน้อยหยิ่งโยโส
ชูแต่หางเองอ้า

สุริโย
แซมช้า
แมลงป่อง
อวดอ้างฤทธิ

๗๑ น้ำเคี้ยวขงว่าเงี้ยว
ทรายเหลืออบหางขงงาม
ตาทรายยิงนิลวาม
ลิ่งว่าหว่าหวังหว่า

ขงตาม
ว่าหญ้า
พรายเพริศ
หว่าดินโดยตาม

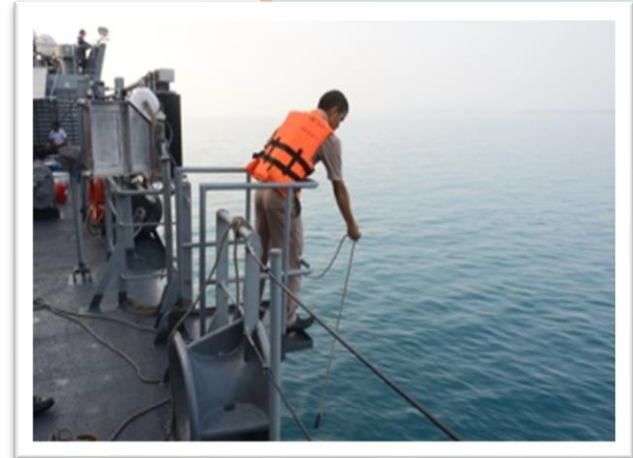
คุณค่าด้านเนื้อหา

๒. ให้ข้อคิดเรื่องการคบคน

๗๖ พระสมุทรสุดลึกถัน
สายดึงทิ้งทอดมา
เขาสูงอาจวัดวา
จิตมนุษย์นี้ไซ้

คณนา
หยั่งได้
กำหนด

ยากแท้หยั่งถึง*

๔๐๗ **เพื่อนกิน** สิ้นทรัพย์แล้ว
หาง่าย หลายหมื่นมี
เพื่อนตาย ถ้ายแทนชี-
หายาก ฝากผีไว้

แห่งนี้
มากได้
วาอาตม์
ยากแท้จักหา*

คุณค่าด้านเนื้อหา

๓. ให้ข้อคิดเกี่ยวกับความจริงในโลกเรื่องการถูก
นินทาว่าร้าย

๔๐ ห้ามเพลิงไว้อย่าให้
ห้ามสุริยแสงจันทร์
ห้ามอายุให้หัน
ห้ามตั้งนี้ไว้ได้

มีควัน
ส่องไซรั
คืนเล่า
จึงห้ามนินทา

คุณค่าด้านเนื้อหา

๔. ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการรู้จักพอประมาณ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๑๘๕ นกน้อยขนน้อยแต่
รังแต่งจุเมียวฝัว
มักใหญ่ยอมคนหวั
ทำแต่พอตัวไซริ

พอตัว
อยู่ได้
ไฟเพ็ด
อย่าให้คนหยัน

๑๘๖ เห็นท่านมีอย่าเคลิ้ม
เรายากหากใจงาม
อุตสาหกรรมพยายาม
เอาเยี่ยงอย่างเพื่อนบ้าน

ใจตาม
อย่าคร้าน
การกิจ
อย่าท้อทำกิน

คุณค่าด้านเนื้อหา

๕. ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการพุดจา เช่น พุดจาไพเราะก็
จะมีเพื่อนมาก หรือสอนให้รักษาคำพุด

๖๘ เสียสินสงวนศักดิ์ไว้

วงศ์หงส์

เสียศักดิ์สู่ประสงค์

สิ่งรู้

เสียรู้เร่งดำรง

ความสัตย์ ใวนา

เสียสัตย์อย่าเสียสู้

ชีพม้วยมรณา

๔๑๗ อ่อนหวานมานมิตร์ลั่น

หยาบบ่มีเกลอกราย

ดูจดวงศศิฉาย

สุริยส่องดาราไว้

เหลือหลาย

เกลื่อนไกล

ดาวดาษ ประดับนา

เมื่อร้อนแรงแสง

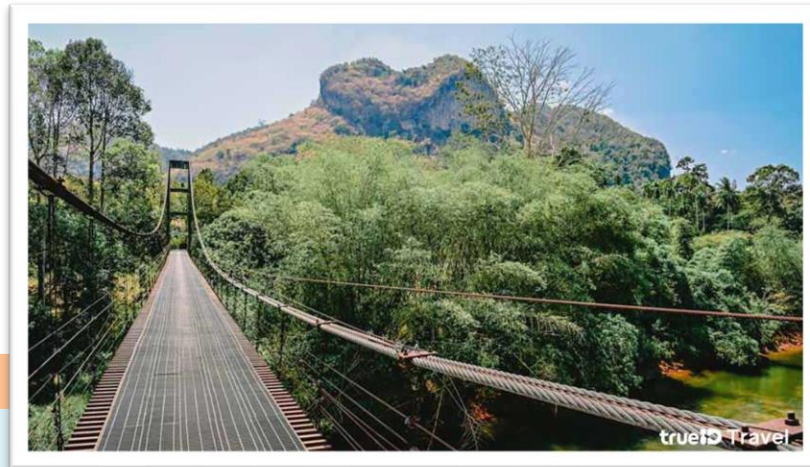

คุณค่าด้านเนื้อหา

๖. ให้ข้อคิดเกี่ยวกับความรัก และความเกลียด ถ้า
รักกันถึงแม้จะอยู่ไกลกันแต่รู้สึกว่ายู่ใกล้กัน ไม่
เหมือนคนที่เกลียดกัน อยู่ห้องเดียวกันก็ไม่อยากมอง
หน้า ไม่อยากคุยด้วย เหมือนอยู่ไกลกัน

๘๗ รักกันอยู่ขอบฟ้า
เสมออยู่หอแห่งเดียว
ซังกันบ่แลเหลียว
เหมือนขอบฟ้ามาบ้อง

เขาเขียว
ร่วมห้อง
ตาต่อ กันนา
ป่าไม้มาบัง

คุณค่าด้านสังคม และวัฒนธรรม

๑. แสดงค่านิยมของสังคมไทยเกี่ยวกับการศึกษา

๑๑๖ ความรู้ดูยิ่งล้ำ
คิดค่าควรเมื่อนับ
เพราะเหตุจักอยู่กับ
ใจจักเขียนนับได้

สินทรัพย์
ยิ่งไซ้

กายอาต- มานา
เร่งรู้เรียนเอา

คุณค่าด้านสังคม และวัฒนธรรม

๒. สะท้อนความเชื่อเรื่อง บาปบุญคุณโทษ

๑๓๐ สนิมเหล็กเกิดแต่เนื้อ
กินกัดเนื้อเหล็กจน
บาปเกิดแก่ตนคน
บาปยอมทำโทษซ้ำ

โนตน
กร่อนขร้า
เป็นบาป
ใส่ผู้บาปเอง

คุณค่าด้านสังคม และวัฒนธรรม

๓. สะท้อนค่านิยมเรื่องความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

๒๑๔ คนโตละพ่อทั้ง
อันทุพพลชรา
ขับไล่ไม่มีปรา-
คนดั่งนี้ฤาแคล้ว

มารดา

ภาพแล้ว

นี่เนตร

คลาดพ้นไภยัน

๒๓๑ คุณแม่หนาหนักเพี้ย

คุณบิดรดูจอา-

คุณพืฟ่างศิขรา

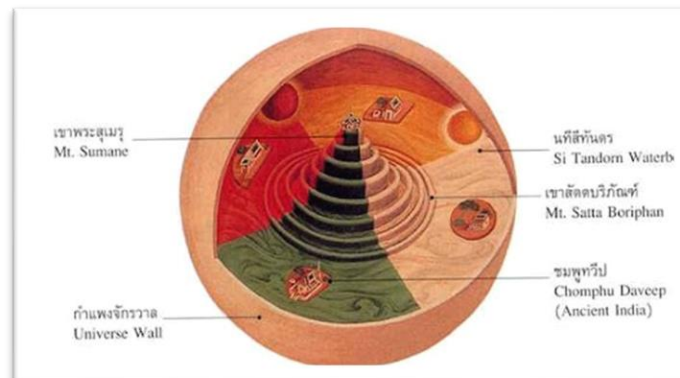
คุณพระอาจารย์อ้าง

พสุธา

กาศกว้าง

เมรุมาศ

อาจสูสาคร

คุณค่าด้านสังคม และวัฒนธรรม

๔. สะท้อนวัฒนธรรมการมีมารยาท

๒๘๒ ก้านบัวบอกลึกต้น

มารยาทสื่อสันดาน

โฉดฉลาดเพราะคำขาน

หย่อมหญ้าเขียวแห่งเรือ

ชลธาร

ชาติเชื้อ

ควรทราบ

บอกร้ายแสงลงดิน*

คุณค่าด้านสังคม และวัฒนธรรม

๕. สะท้อนวัฒนธรรมเรื่องกรรมมีไมตรีต่อกัน

๑๐๐ ใครจักผูกโลกแม่
เหล็กเท่าลำตาลตริง
มนตร์ยาผูกน่านหึ่ง
ผูกเพื่อไมตรีนั้น

รัดริง
ไปหมั้น
หายเสื่อม
แน่นเท่าวันตาย

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

๑. การเล่นเสียง

เล่นเสียงสัมผัสพยัญชนะ

๔๑๗ อ่อนหวานมานมิตร์ลัน

หยาบบ่มีเกลอกราย

ดูจดวงศศิฉาย

สุริยส่องดาราไว้

เหลือหลาย

เกลื่อนไกล

ดาวดาษ ประดับนา

เมื่อร้อนแรงแสง

๓๑๒ โคควายวายชีพได้
เป็นสิ่งเป็นอันยัง
คนเด็ดดับสูญสัง
เป็นชื่อเป็นเสียงได้

เขาหนั่ง
อยู่ไซร์
ขารร่าง
แต่ร้ายกับดี*

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

๑. การเล่นเสียง
เล่นเสียงสัมผัสสระ

๒๓ ความรู้ผู้ปราชญ์นั้น

ฝนทั้งเท่าเข็มเพ็ชร

คนเก็ยจเกลียดหน้ายเวียน

กลอุทกในตะกร้า

นักเรียน

ผ่ายหน้า

วนจิต

เปี่ยมล้นถามี

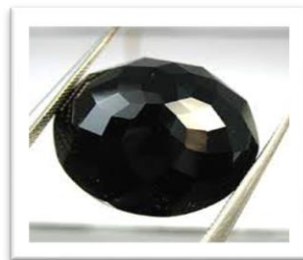

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

๑. การเล่นเสียง

เล่นเสียงสัมผัสวรรณยุกต์

๗๑ น้ำเคี้ยวขงว่าเงี้ยว
ทรายเหลือบหางขงงาม
ตาทรายยิงนิลวาม
สิงว่าหว่าหวังหว่า

ขงตาม
ว่าหญ้า
พรายเพริศ
หว่าดินโดยตาม

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

๒. การเล่นคำ

การเล่นคำซ้ำ ใช้คำเดียวกันในหลาย ๆ

ตำแหน่ง

๑๓๐ สนิมเหล็กเกิดแต่เนื้อ
กินกัดเนื้อเหล็กจน
บาปเกิดแก่ตนคน
บาปยอมทำโทษซ้ำ

โนตน
กร่อนขร้า
เป็นบาป
ใส่ผู้บาปเอง

๖๘ เสียสินสงวนศักดิ์ไว้

วงศ์หงส์

เสียศักดิ์สู่ประสงค์

สิ่งรู้

เสียรู้เร่งดำรง

ความสัตย์ ใว์นา

เสียสัตย์อย่าเสียสู้

ชีพม้วยมรณา

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

๓. การใช้โวหารภาพพจน์

๓.๑ อุปมา การเปรียบเทียบ

๒๓๑ คุณแม่หนาหนักเพี้ยง

คุณบิดรดูจอา-

คุณพี่พ่างศิขรา

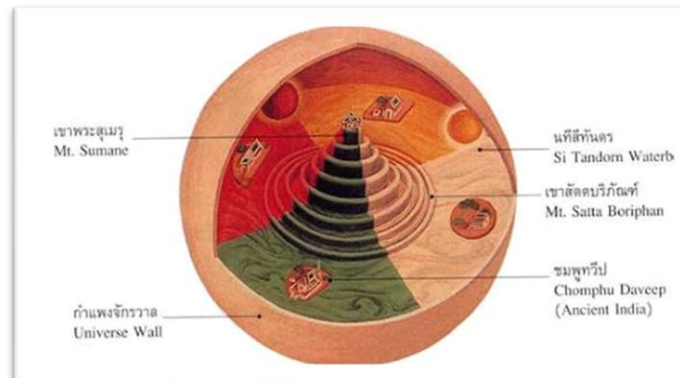
คุณพระอาจารย์อ้าง

พสุธา

กาศกว้าง

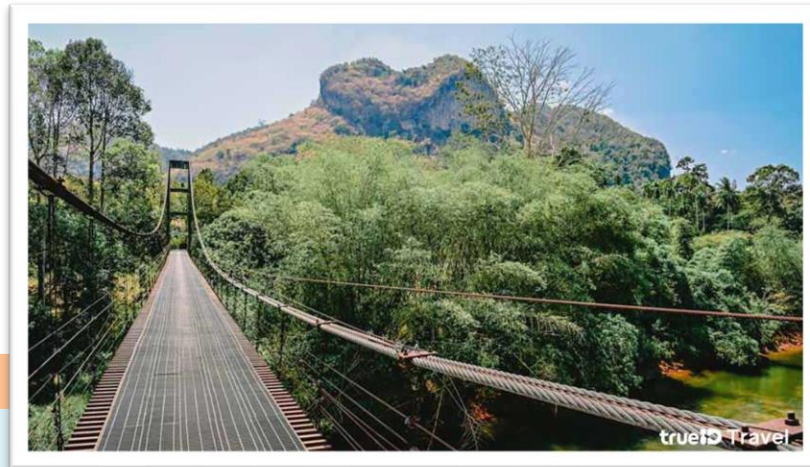
เมรุมาศ

อาจสูสาคร

๘๗ รักกันอยู่ขอบฟ้า
เสมออยู่หอแห่งเดียว
ซังกันบ่แลเหลียว
เหมือนขอบฟ้ามาบ้อง

เขาเขียว
ร่วมห้อง
ตาต่อ กันนา
ป่าไม้มาบัง

๕๗ รู้້น้อยว่ามากรู้

กลกบเกิดอยู่ใน

ไปเห็นชลไกล

ชมว่าน้ำบ่่อย

เริงใจ

สระจ้อย

กลางสมุทร

มากล้าล็กเหลือ

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

๓. การใช้โวหารภาพพจน์

๓.๒ บุคคลวัต การทำให้สิ่งอื่น ๆ มีกิริยา
เหมือนกับมนุษย์

กัตकिन แปลว่า เคี้ยวและเอาฟันกัดไว้อย่างแรง

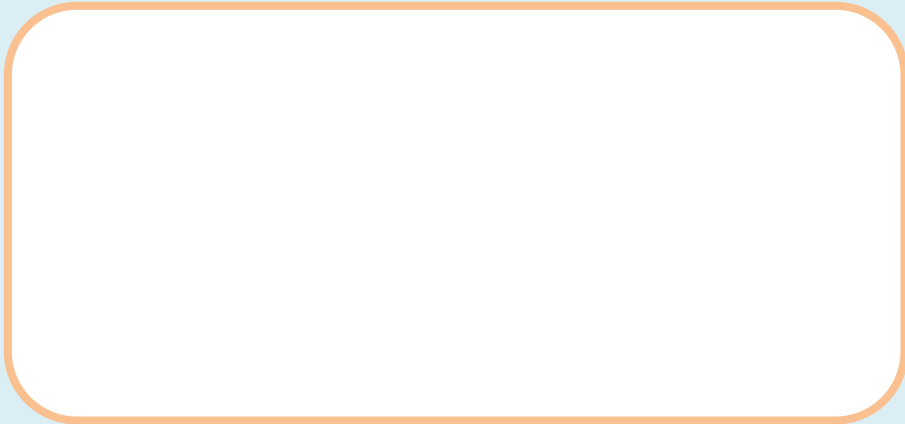

๑๓๐ สนิมเหล็กเกิดแต่เนื้อ
กินกัดเนื้อเหล็กจน
บาปเกิดแก่ตนคน
บาปยอมทำโทษซ้ำ

โนตน
กร่อนขร้า
เป็นบาป
ใส่ผู้บาปเอง

โคลงโลกนิติ

งานเก็บคะแนน

๑. ขีดเส้นโยงสัมผัสนอก
๒. ขีดเส้นใต้ ๑ เส้นตำแหน่งที่เป็นคำเอก และวงกลมตำแหน่งที่ต้องมีคำโท
๓. ตอบคำถามข้างล่างให้ถูกต้อง

คำแปล .....

คำเอก คือ .....

- คำตายแทนคำเอก .....

คำโท คือ.....

คนพาลผู้บาปแท้	ทุรุจิต
ไปสูหาบัณฑิต	คำเข้า
พึงธรรมอยู่นิ่งนิตย์	บ่ทราบ ใจนา
คือจวักตักเข้า	ห่อนรู้รสแกง

ให้นักเรียนขีดเส้นโยงสัมผัสนอก **ขีดเส้นใต้ ๑ เส้น**
 ตำแหน่งที่เป็น**คำเอก** และ**วงกลม**ตำแหน่งที่ต้องมี**คำโท**
พร้อมตอบคำถามข้างล่างให้ถูกต้อง

คำแปล .....

.....

.....

คำเอก คือ .....

-**คำตายแทนคำเอก** .....

คำโท คือ.....

.....

โทษท่านผู้อื่นเพียง	เมล็ดงา
ปองติฉินนินทา	ห่อน้วน
โทษตนเท่าฎา	หนักยิ่ง
ป้องปิดคิดซ่อนเร้น	เรื่องร้ายหายสูญ

ให้นักเรียนขีดเส้นโยงสัมพันธ์นอก ขีดเส้นใต้ ๑ เส้น
 ตำแหน่งที่เป็นคำเอก และวงกลมตำแหน่งที่ต้องมีคำโท
พร้อมตอบคำถามข้างล่างให้ถูกต้อง

คำแปล .....

.....

.....

คำเอก คือ .....

- คำตายแทนคำเอก .....

คำโท คือ.....

ให้ท่านท่านจักให้   ตอบสนอง
นบท่านท่านจักปอง   นอบไหว
รักท่านท่านควรครอง   ความรัก เรานา
สามสิ่งนี้นี้เว้นไว้   แต่ผู้ทรชน

ให้นักเรียนขีดเส้นโยงสัมผัสนอก **ขีดเส้นใต้ ๑ เส้น**
ตำแหน่งที่เป็น**คำเอก** และ**วงกลม**ตำแหน่งที่ต้องมี**คำโท**
พร้อมตอบคำถามข้างล่างให้ถูกต้อง

คำแปล .....

.....

.....

คำเอก คือ .....

-**คำตายแทนคำเอก** .....

คำโท คือ.....

ทบทวนด้วยนะคะ

